

Tilleggsinnkalling
av
Eldrerådet

Møtedato: 12.06.2018
Møtestad: Formannskapssalen, rådhuset
Møtetid: 10.00 - 13.00

Eventuelle forfall må meldast til Nora Gjerde per tlf. 56 37 50 00, sms til 95 85 11 71
eller per epost til nora.gjerde@lindas.kommune.no

Varamedlemmer møter berre etter nærare avtale.

Sakliste

Saknr	Tittel
018/18	Økonomiplan 2019-2022
019/18	Melding/orientering til eldrerådet 12.06.2018
020/18	Høyringsuttale til Prehospital plan for Helse Bergen HF
021/18	Høyringsuttale til Utviklingsplan 2035 for Helse Bergen HF

5. juni 2018

Terje Fjellanger
møteleiar

Nora Gjerde
møtesekretær

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
003/18	Administrasjonsutvalet	PS	07.06.2018
016/18	Arbeidsmiljøutvalet	PS	11.06.2018
018/18	Eldrerådet	PS	12.06.2018
024/18	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	11.06.2018
024/18	Ungdomsrådet	PS	06.06.2018
037/18	Levekårsutvalet	PS	12.06.2018
	Formannskapet	PS	
	Kommunestyret	PS	

Saksbehandlar	ArkivsakID
Janne Sund	18/1664

Økonomiplan 2019-2022

32T

Økonomiplan 2019 - 2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak

Investeringsbudsjettet for 2019 blir vedteke i samsvar med oppsettet i eigen tabell. Rådmannen skal justere investeringsbudsjettet for 2019 i samsvar med forventa framdrift på prosjekta som pågår i 2018 når budsjettvedtaket for 2019 fattast av kommunestyret i desember 2018.

Økonomiplan for 2019-2022 og rammer for 2019 vert vedteke, jfr eigen tabell. Det endelege budsjettvedtaket for 2019 med korrekt ramme for ordinært rammetilskot og rammer for tenesteområda inkludert lønns – og prisstigning vert vedteken av kommunestyret i desember 2018.

Saksopplysningar:

Saka skal til uttale i arbeidsmiljøutvalet, administrasjonsutvalet, eldreråd, råd for menneske med nedsett funksjonsevne, ungdomsråd og levekårsutvalet.

Saka skal til innstilling i formannskapet

Saka skal avgjerast i kommunestyret

LINDÅS KOMMUNE

ØKONOMIPLAN 2019 - 2020

FRAMLEGG FRÅ RÅDMANNEN 23. MAI 2018

DER DRØMMAR BLIR RØYNDOM

Innhold

Framlegg til vedtak	3
Rådmannen sine vurderingar og prioriteringar for økonomiplan 2019 – 2022	3
Manglar økonomisk handlingsrom – endre framdrift i investeringsbudsjettet.....	3
Med blikket mot Alver kommune	3
Siste året som Lindås kommune.....	4
Økonomiplanarbeid fram mot Alver kommune.....	4
Disponible inntekter, skjema 1A:.....	5
Netto driftsresultat, korrigert.....	6
Netto driftsrammer tenesteområda.....	7
Kostnadsreduksjon i driftsrammene	7
Detaljert oversikt over budsjetterte innsparingar og moglege tiltak:.....	8
Strategiske prioriteringar	10
Oversyn over konsekvensjustert budsjett:.....	10
Investeringsbudsjett	12

Framlegg til vedtak

1. Investeringsbudsjettet for 2019 blir vedteke i samsvar med oppsettet i eigen tabell. Rådmannen skal justere investeringsbudsjettet for 2019 i samsvar med forventa framdrift på prosjekta som pågår i 2018 når budsjettvedtaket for 2019 fattast av kommunestyret i desember 2018.
2. Økonomiplan for 2019-2022 og rammer for 2019 vert vedteke, jfr eigen tabell. Det endelege budsjettvedtaket for 2019 med korrekt ramme for ordinært rammetilskot og rammer for tenesteområda inkludert lønns – og prisstigning vert vedteken av kommunestyret i desember 2018.

Rådmannen sine vurderingar og prioriteringar for økonomiplan 2019 – 2022

Manglar økonomisk handlingsrom – endre framdrift i investeringsbudsjettet

Lindås kommune har dei siste åra hatt ein offensiv utviklingsstrategi knytt til utvikling av tenester, organisasjon og samfunn. Hovudmålet er å ha eit økonomisk handlingsrom til å investere i strategisk prioriterte tenester og attraktiv samfunnsutvikling. Nøkkelen til eit slikt handlingsrom er riktig balanse mellom driftsnivå og investeringar. For å kunne gjennomføre eit ambisiøst investeringsbudsjett, blir det lagt inn årlege innsparingstiltak i drifta. I vedtatt økonomiplan (2018 – 2021) ligg det inne innsparingstiltak på totalt kr 62 mill i perioden. Det er avgjerande å klare innsparingsmåla for å få ein økonomiplan i balanse.

Det er dei politiske vedtaka som ligg til grunn når rådmannen utarbeider sitt framlegg til økonomiplan. I arbeidet med økonomiplanen 2019 – 2022 er det kome fram fleire faktorar som gjer at det er utfordrande å skape det økonomiske handlingsrommet som trengs for å kome i balanse. Dette gjeld mellom anna:

- Prognosen for renteutvikling har endra seg, det er forventa høgare renteutvikling i økonomiplanperioden. For å kunne handtere ei eventuell renteauke, med den gjeldsutviklinga det er lagt opp til gjennom investeringane, må kommunen legge inn ytterligere innsparingstiltak i drifta.
- Innan pleie og omsorg er det identifisert fleire tiltak som vil bidra til auka driftskostnader dei neste åra.

Desse faktorane vil krevje ytterligere innsparingstiltak i økonomiplanperioden, og det er avgjerande å gjennomføre innsparingstiltaka for å finansiere renter og avdrag på den aukande gjelden frå vedtatt i investeringsbudsjett. Slik rådmannen ser det, vil det vere særskilt krevjande å kunne gjennomføre store nok innsparingar for å kunne finansiere alle dei planlagde investeringane. For å sikre økonomisk handlingsrom og ein økonomiplan i balanse, legg rådmannen fram ein økonomiplan med både auka innsparingar og eit investeringsbudsjett med endra framdrift. Rådmannen foreslår følgjande endringar i investeringsbudsjettet 2019 - 2022:

- Flytte oppstart av prosjektet hall på Ostereidet frå 2019 til 2022
- Flytte oppstart av ny barnehage på Lindås frå 2019 til 2022

Med blikket mot Alver kommune

Arbeidet med å bygge Alver kommune er starta, og i denne byggeprosessen ønskjer rådmannen å ta med seg dei hovudmåla som har vore grunnlaget for utviklinga i Lindås dei seinare åra:

- Skape eit økonomisk handlingsrom til å investere i strategisk prioriterte tenester og attraktiv samfunnsutvikling
- Sikre god styring og kvalitet i tenesteproduksjonen
- Utvikle effektive og moderne arbeidsprosesser som har meirverdi for kunde og brukarar

Det er intensjonsavtalen som legg grunnlaget for korleis den nye kommunen skal utvikle seg, og mange av dei strategiske satsingsområda som har vore sentrale i Lindås vil også vere aktuelle inn i Alver kommune. Dette gjeld mellom anna:

- Utvikle eit plansystem som sikrar ein «raud tråd» mellom overordna planar, økonomiske prioriteringar og verksemdsplanar ute i organisasjonen
- Utvikle Mongstad som industriområde og Knarvik som regionsenter

- Utvikle ein kultur for kundeorientert forvaltning og god kundeservice
- Digitalisering av tenester

Siste året som Lindås kommune

I det siste året som Lindås kommune vil naturleg nok arbeidet med Alver kommune ha stort fokus i organisasjonen. Men det er også viktig å avvikle Lindås kommune på ein god og forsvarlig måte, og sikre at politiske vedtak blir fulgt opp. Dette gjeld mellom anna å ferdigstille planarbeid som ligg i planstrategien og starte opp prosjekt som ligg i investeringsbudsjettet. Alt utviklingsarbeid i organisasjonen, som tidlegare har lagt under utviklingsprogrammet Lindås 2019, vil bli retta inn mot behov som gjeld for Alver kommune.

Økonomiplanarbeid fram mot Alver kommune

I 2020 er Lindås, Radøy og Meland kommune slått saman til Alver kommune. Tala for 2020 – 2022 i økonomiplanane i dei tre kommunene representerer derfor ein tenkt situasjon der kvar kommune held fram som sjølvstendig kommune. Dette fører til at ein del tal, til dømes for eigedomsskatt som er budsjettert i Meland og Radøy, ikkje er realistiske. Økonomiplanane er likevel i samsvar med kommunelova. Tilsvarende er til dømes kostnadene til politisk nivå heller ikkje realistiske. Ved konsolidering av økonomiplanane for Lindås Meland og Radøy til Alver, vert det korrigert for slike «urealistiske» tal.

Fellesnemnda gav i møte 15.01.2018 følgjande uttale om arbeidet med økonomiplanen:

- Fellesnemnda meiner at kommunane sine investeringar i perioden fram til 2020 er i samsvar med dei avtalte målsetjingane for den nye kommunen
- Fellesnemnda meiner at dei vedtekte investeringane fram til 2020 er i samsvar med framtidige behov for tenester og at investeringane er på eit økonomisk forsvarleg nivå for den nye kommunen.
- Fellesnemnda ønskjer at kommunane bruker felles og like føresetnader for økonomiplanarbeidet for 2019-2022. Dette gjeld mellom anna folketalsvekst, renteutvikling og eigedomsskatt frå 2020.
- Fellesnemnda ønskjer at kommunane i størst mogleg grad koordinerer arbeidet med økonomiplanane med omsyn på:
 - Investeringar og behov i Alver kommune
 - Gebyr- og betalingssatsar
 - Fellesnemnda ønskjer at kommunane avgrensar bruken av uspesifiserte innsparingar.

Rådmennene i Lindås, Meland og Radøy har samkjørt føresetnadene for økonomiplanen så langt det let seg gjera. Dette inneber:

- Folketalsvekst vert føresett å følgja landsnivå. Mogelege avvik skal gå direkte fram av kvar kommune sin økonomiplan.
- Framtidig rentenivå er det same i dei tre kommunane, og i samsvar med Kommunalbanken sitt framlegg til førebels budsjettrente av 7. mai 2018
- Avdragsprofilane i kommunane er ikkje like. Radøy følgjer fylkesmannen sitt tilrådde nivå på 3,5%, Lindås nyttar 30 års nedbetalingstid (tilsvarer 5,5%, og er dermed over det tilrådde minstenivået). Meland nyttar minimumsberekening ved avdrag.
- Skatt og rammetilskot er basert på siste utgåve av KS sin modell for utrekning av skatt og rammetilskot.
- Gebyrsatsane vert føresett vidareført for kvar kommune, med sitt utgangspunkt. Samordning av gebyr blir eit eige prosjekt.
- Eigedomsskatt vert vidareført med kvar kommune sine føresetnader for åra 20-22. For Meland og Radøy skal det gå fram av økonomiplanen kor stor del av eigedomsskatten som gjeld bustader.
- Det skal gå fram av økonomiplanen for kvar kommune kor store innsparingar som må til for å levera tilfredsstillande økonomisk resultat i økonomiplanperioden, dvs minst 1,7% netto driftsresultat. Kvar kommune arbeider vidare for å spesifisera aktuelle innsparingar på tenestenivå, fram til endeleg budsjetthandsaming.
- Konsolidering av økonomiplanane til ein plan for Alver vert gjort etter at kvar kommune har vedteke sin økonomiplan. Konsolidert økonomiplan for Alver skal vera klar før ordinær handsaming av budsjett for 2019 i kvar kommune.

Disponible inntekter, skjema 1A:

Skjema 1A – driftsbudsjett, er utarbeidd med utgangspunkt i ein vidareføring av dei frie disponible inntektene i 2018. Det vil seie at inntektene er oppgitt i 2018-kroner, og tillegg for lønns- og prisauke kjem når nasjonalbudsjettet for 2018 ligg føre. Netto driftsutgifter for tenesteområda er også utarbeida i 2018-kroner, og reelt budsjett inkludert lønns- og prisstigning for 2019 vert utarbeida hausten 2018.

DRIFTSBUDSJETT	Rekneskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	-396 271	-427 775	-427 775	-427 775	-427 775	-427 775
Ordinært rammetilskot	-435 520	-412 804	-416 300	-415 641	-415 804	-415 804
Eigedomsskatt	-166 017	-167 470	-168 470	-164 470	-162 970	-159 970
Andre generelle statstilskot	-47 756	-43 953	-35 306	-36 398	-19 393	-19 393
Konsesjonskraft, avgift	-170	-90	-90	-90	-90	-90
Frie disponible inntekter	-1 045 734	-1 052 092	-1 047 941	-1 044 374	-1 026 032	-1 023 032
Renteinntekter og utbytte	-24 196	-27 684	-29 440	-35 512	-37 168	-36 100
Renteutgifter	19 975	24 804	35 430	47 303	54 256	48 256
Avdragsinntekter (VA)	-4 249	-10 138	-12 483	-15 235	-16 358	-16 358
Avdrag på lån	40 527	58 086	60 954	66 290	67 673	64 839
Netto finansutgifter	32 057	45 068	54 461	62 846	68 403	60 637
Premieavvik pensjon	10 699	-20 494	-10 451			
Bruk av premiefond	-16 577	-19 397	-17 000	-15 000	-15 000	-8 000
Avsett til disposisjonsfond	68 567	33 080	27 090	3 978	613	10 204
Bruk overskot tidlegare år	-32 081					
Bruk av disposisjonsfond	-13 429	-2 115	-22 609			
Bruk av bundne fond						
Netto avsetningar	17 179	-8 926	-22 970	-11 022	-14 387	2 204
Overført til investeringsrekneskap 1)	31 379	31 379	31 379	31 379	29 945	33 520
Til fordeling drift	-965 119	-984 571	-985 071	-961 171	-942 071	-926 671
Motpost avskrivningar	-47 273	-45 474	-45 474	-45 474	-45 474	-45 474
Sum til fordeling drift	-1 012 392	-1 030 045	-1 030 545	-1 006 645	-987 545	-972 145
Netto driftsutgifter tenesteområda	998 327	1 030 045	1 030 545	1 006 645	987 545	972 145
Meirforbruk/mindreforbruk	-14 065	0	0	0	0	0
Avsetning til disp.fond uten premieavvik			-0,6 %	0,4 %	0,1 %	1,0 %

Auken i netto finansutgifter i økonomiplanperioden skuldast auka låneopptak som gjer høgare avdrag og rentebelastning. Det er lagt inn ein forventta renteauke i økonomiplanperioden, og prognosen for renteauke er per mai 2018 høgare for dei neste fire åra enn tidligare renteprognoser. Det er budsjettert med 2,1% i 2019, 2,5% i 2020 og 3,0% i 2021 og 2,83% i 2022. Det er stor usikkerhet knytt til renteutviklinga, og spesielt i åra etter økonomiplanperioden. En renteauke frå 2,8% til 3,8% på lånegjelda vi har i 2022 vil gje ei auka driftsbelastning på 14 mill. kr i året (tilsvarar om lag 22 årsverk).

Rådmannen legg opp til ein samla innsparing på 67 mill. kr i økonomiplanperioden i hovudsak for å kunne handtere auka avdrag og renter frå dei vedtekne investeringane. I tillegg gjeld 14 mill av innsparingane som er lagt inn i 2020 og 2021 auka drift innan pleie og omsorg i 2019.

Dersom renta aukar meir enn det som er lagt inn i økonomiplanperioden, må det gjennomførast fleire innsparingstiltak for å finansiera auka finansutgifter. Det er viktig å ha midlar avsett på disposisjonsfond til mellom anna å kunne dekke ei uventa renteauke på kort sikt.

Netto driftsresultat, korrigert

Netto driftsresultat:	Rekneskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Driftsinntekter	-1 440 918	-1 325 142	-1 320 991	-1 317 424	-1 299 082	-1 296 082
Netto driftsresultat	-107 112	-55 868	-29 384	-28 881	-24 082	-37 248
Netto driftsresultat i %	7,4 %	4,2 %	2,2 %	2,2 %	1,9 %	2,9 %
Korrigert netto driftsresultat						
Netto driftsresultat	-107 112	-55 868	-29 384	-28 881	-24 082	-37 248
Premieavvik	2 011	22 609	33 060			
Bruk av bundet fond	-11 174	-6 513	-6 513	-6 513	-6 513	-6 513
Bruk av disposisjonsfond	-15 804	-2 115	-22 609			
Avsetning til bundet fond	52 338	37	37	37	37	37
Korrigert netto driftsresultat	-79 741	-41 850	-25 409	-35 357	-30 558	-43 724
Korrigert netto driftsresultat	5,5 %	3,2 %	1,9 %	2,7 %	2,4 %	3,4 %

Det vert anbefalt at ein kommune skal ha eit netto driftsresultat på over 1,7%. Grunna dei høge inntektene frå eigedomsskatt på verk og bruk i Lindås kommune, er det anbefalt at netto driftsresultat i Lindås kommune er høgare enn den generelle anbefalinga. Dette for å kunne handtere kortsiktige uventa rente- og driftsendringar.

Netto driftsrammer tenesteområda

Det vert gjort framlegg om følgjande rammor for dei ulike tenesteområda:

Tenesteområda sine netto driftsutgifter	Rekneskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
1 Politisk styring	22 021	23 550	24 050	23 550	24 050	23 550
2 Administrativ styring, støttefunksj.	54 779	72 572	70 072	70 072	60 072	60 072
3 Oppvekst	377 604	411 909	406 009	402 709	402 709	400 109
4 Pleie og omsorg	260 198	265 466	279 966	272 466	261 766	249 466
5 Helse og sosial	84 389	98 578	99 578	86 978	86 578	86 578
6 Samfunnsutvikling og kommunalteknikk	149 488	157 970	150 870	150 870	152 370	152 370
Sum tenesteområda	948 479	1 030 045	1 030 545	1 006 645	987 545	972 145

Rådmannen har tatt utgangspunkt i vedtekne rammor for 2018, konsekvensjustert budsjett, justert prosjektportefølje og planlagde innsparingar når rammene for 2019 – 2022 for dei ulike tenesteområda er utarbeidd.

Kostnadsreduksjon i driftsrammene

Skal Lindås kommune ha eit økonomisk handlingsrom til å utvikle tenestene og investere i attraktiv samfunnsutvikling og å handtere auka rente- og avdragskostnader, er det avgjerande med årlege innsparingar på driftsramma.

Basert på prosjektporteføljen i Lindås 2019 og innsparingsprosjektar som har kome i tillegg, har rådmannen innarbeidd følgjande kostnadsreduksjonar i rammene i dei ulike åra i økonomiplanperioden:

Alle tall i millioner nok	Nye tiltak i 2019	Total årseffekt	Nye tiltak i 2020	Total akkumulert årseffekt	Nye tiltak i 2021	Total akkumulert årseffekt	Nye tiltak i 2022	Total akkumulert årseffekt
Tenesteområde								
Uspesifisert					10,0	10,0		10,0
Administrasjon, styring og støttefunksjonar	2,5	2,5		2,5		2,5		2,5
Oppvekst	6,0	6,0	3,3	9,3		9,3	2,6	11,9
Pleie og omsorg			8,3	8,3	10,7	19,0	12,3	31,3
Helse og sosial	0,1	0,1	0,3	0,4	0,4	0,8		0,8
Samfunnsutvikling og kommunalteknikk	7,1	7,1	2,3	9,4	1,2	10,6		10,6
Sum	15,7	15,7	14,2	29,9	22,3	52,2	14,9	67,1

*alle tal i mill. nok (positive tall i denne tabellen betyr behov for lågare ramme)

Det er lagt inn nye innsparingar innan pleie og omsorg på til saman 14 mill. kr i 2020 og 2021 samanlikna med innsparingane som er konkretisert og kommunisert i formannskapsmøta i april og mai. I tillegg er det lagt inn uspesifisert innsparing på 10 mill. kr i 2021. Rådmannen vil starte arbeidet med å konkretisere både tiltak og konsekvensar for dei nye innsparingane fram mot budsjettvedtaket for 2019. Behovet for auka innsparingar kjem som ein konsekvens av høgare rentebelastning og auka driftsutgifter innan pleie og omsorg i 2018.

Oversyn over konkrete innsparingstiltak følgjer under.

Detaljert oversikt over budsjetterte innsparingar og moglege tiltak:

Pri	Teneste	2019	2020	2021	2022	Tiltak	Konsekvens
1	Eigedom	2,1	0,2	0,2		Effektivisere eigedomsdrifta (reduisert vikarbudsjett, reduserte driftskostandar, auka inntekter på utleigebustadar, effektivisere brøyting og strøying, avhende bygg ein ikkje nyttar, unngå leige av bygg)	Det er sett på ei rekke effektiviserings tiltak på eigedom som samla sett kan gi ei innsparing. Dette er tiltak kor ein ser både på reduserte kostnader og på auka inntekter. Konsekvensen er at eigedomsføringa får meir effektiv drift og reduserte kostnader.
1	Eigedom	1,4	0,5			Innsparing ledige stillingar interkommunalt byggetilsyn og landbruk	Det blir ikkje lyst ut stilling som ny einingsleiar før vi blir Alver kommune. Dette blir ordna internt. Det blir ikkje tilsett i ledig stilling som gartner, det blir sett på andre ordningar som skal sikre behovet for grønt arbeid. Reinhold skal vurdere måten dei jobbar på og kunne spare inn eit årsverk. Dette må vi også vurdere opp mot frekvens på reinhold på ulike kommunale bygg.
1	Arealforvaltning	0,7	0,4			Senke nivået på kulturmiljø - tilpasse til dei andre kommunane som skal inn i Alver. Ikkje tilsette ved naturlig avgang på kulturskule (pensjon)	Vi må gjennomføre fleire tilsyn sjølv på byggesak. Uklart om det er kapasitet. Nytt tilsyn vil bli bygd opp i Alver kommune. På landbruk vil vi bruke samarbeid med Radøy til å løse evt. utfordringar fram til vi er Alver kommune.
2	Kultur	0,3	0,3	1,0		Føre ingeniør 100% på VA og prosjekt. Innsparing merkantil stilling 30%. Reforhandle avtale på vintervedlikehald - reduserte kostnader.	Reduserte kulturmiljø til lag og organisasjonar. Færre tilsette vil gi eit redusert tilbod på kulturskule.
1	Teknisk drift	1,7	0,4			Redusere tal på service-oppdrag eller andre oppdrag som ikkje er akutt eller ein naturleg del av brann - det vil spare driftskostnader. Sette i gang tiltak som kan gi auka inntekt.	Ingen konsekvenser. I hovudsak gjennomfører Brann færre oppdrag som gir reduserte driftskostnader.
2	Brann og reining	0,8	0,2			Innsparing planmidlar	Færre midlar til å nytte til eksterne konsulentar
2	Planavdeling	0,2	0,3				
Delsum		7,1	2,3	1,2		10,5	
3	Sjukeheim				12,3	Redusere med 20 sjukeheimplassar. Tal sjukeheimplassar etter reduksjon i Lindås kommune: 74. Tal omsorgsbustad plus: 33.	Kan føre til periodar med overbelegg. Dekningsgrad er tilfredsstillande med ei god utbygd heimeeneste.
2	Funksjonshemma			5		Betere samansetnad av brukargruppane. Reduksjon av kjøp av tenester.	Nokre brukarar må flytte til anna bustad/ bufellsskap
	Helse og sosial	0,1	0,3	0,4		Tiltak i flyktningetenesta som gir same standard som i Meland og Radøy. Høilskapleg rusomsorg	
Delsum Pleie og omsorg, Helse og sosial		0,1	0,3	5,4	12,3	18,1	

Pri	Teneste	2019	2020	2021	2022	Tiltak	Konsekvens
					1	Avvikle drift/Læringssenteret, ca 3,7 årsverk	"Spesialundervisning blir lagt til heimeskulen, + ca 0,5 mill. kr. - mindre skyssutgifter". "Inntekter på ca. 1 mill går ut (Fylke, nabokommunar)Terapi bassenget bør vera oppe/bemannet. Der vil det bli inntekter frå fylke/andre kommunar på ca 1 mill. kr. Må rekne endeleg sum på elevnivå, så dette er usikre tal.
4	Skule					Seim gard - avvikle drift, 1 årsverk + drift	Manglande alternativ opplæringsarena for risikoungdom. Står igjen med 7MW som tilbod, samt at skulane må tilpasse opplæringsgrader.
1	Skule	0,8				Redusere 5 årsverk lærar	Lågåre lærartettleik i store klassar på dei største skulane. Færre lærartimar til tilpassa opplæring på alle skular. Dersom midlar til tidleg innsats frå staten fell bort slik det ser ut våren 2018 får 1.-4 klasse spesielt stor nedgang. Bortfall av desse midlane er 6 årsverk for Lindås for skuleåret 2018-2019.
1	Skule	3,35				Reduksjon 5 årsverk til	Lågåre lærartettleik på fulldekte barneskular og ungdomsskulane. Ytterlegare nedgang i timar til tilpassa opplæring. Færre valfag/språkval på ungdomsskulane. Ein kan venta ei aukke til melding av elevar til PPT for å få rett til spesialundervisning. Fleire skular vil komma under dei nasjonale normtala for lærartettleik og kan få støtte midlar. Dei små skulane har ikkje elevtal til å komma under den norma, og får ingen kompensasjon dersom ordninga med bortfall av støtte midlar til tidleg innsats vert ståande.
2	Skule		3,35			Redusere med 1,5 årsverk merkantile	Må arbeide annleis enn i dag, samle oppgåver meir sentralt/på færre personar, meir digital kommunikasjon.
1	Skule	1,3				Avvikle 1 årsverk miljøterapeutar skule	Svekking av det førebýgjande ungdomsarbeidet. Avvikle tiltak frå kommunedelplanen før vi får måle effekt. Auka behov for helsesøster, kommunepsykolog, PPT etc. Kontaktlærarane får meir ansvar.
4	Skule				0,6	Kutte 1 stilling sekretær	Sekretær på Knarvik berre 2 dgr i veka, ikkje på Lindås, helsesøstrene må arbeide annleis enn i dag.
2	Helsestasjon	0,5				Kutte 1 stilling sakshandsamar	Redusert kapasitet systemretta tiltak, mindre tid til rettleiing ute, meir indvidarbeid og lengre venteliste.
3	PPT				0,6	0,6 % stilling som sekretær	Tilsette må organisere dagen/arbeidet annleis, lengre venteliste, mindresystemretta arbeid, redusert kapasitet rettleiing ute. Mykje arkivarbeid som må over på leiar/andre tilsette.
2	PPT				0,4		
	Delsum oppvekst	6,0	3,4	0,0	2,6		11,9
						Ikke tilsette ny Leankoordinatør når prosjektstillning går ut, løse ved omplassering av eksisterende ressursar ved vidare satsing	Kan føre til å vere aktivitet i leanprosjektter, men metodikken vil bli nytta i samanslåingsprosjektene. Bør stå noe om Lean/ kartlegging/metodikk i prosjekthåndboken
1	Rådmann, stab/støtte	1,0				Redusere bemanning på kundesenter, er det mulig å "åne" kapasitet fra post/ arkiv eller annen avdeling i de tidene på dagen det normalt er størst trykk?	
2	Rådmann, stab/støtte	0,5				Ikke tilsette controller som i hovedsak skal jobbe med sektor pleie og omsorg, men se kontrolling samlet når vi blir ALver og vurdere behov da.	Vil ha mindre oppfølging, analyser og bistand til avdelingslederne og einingslederne både med økonomioppfølging, men også med oppfølging og kontroll av turnusprogrammet.
3	Rådmann, stab/støtte	1,0					
	Delsum administrativ styring og støttefunksjoner	2,5					2,5
	Totalsum alle tenesteområder	16	6	7	15		43,0

Strategiske prioriteringar

I tillegg har rådmannen budsjettet med ein del strategisk viktige tiltak som skal gjere det mogleg å oppnå den utviklinga vi ynskjer under dei ulike tenesteområda. Dei ulike tiltaka, som kjem i tillegg til ramma som er vedtatt for 2018, er:

Tiltak/ prosjektportefølge i økonomiplanperioden	Effekt i 2019	Effekt i 2020	Effekt i 2021	Effekt i 2022
Husleige helsehus		2,0	2,7	
BSHP - kartlegging av behov Omsorgsbustadpluss for eldre		0,3		
Legeheimel 60% + 50% helsesekretær		0,7		
KP: Program for reduksjon av mobbing/ krenking	0,1			
HSOP: Terskelfri samtale med psykolog eller psykiatrisk sjukepleiar	0,3			
HSOP: Ergoterapeut	0,5			
HSOP: Fysioterapeut	0,3			
HSOP: Koordinator for frivilligarbeide	0,2	0,4		
HSOP: Etablere demensteam	0,3	0,4		
Sum	1,7	3,8	2,7	-

Tala som er lagt inn i dei ulike åra er vidareført i økonomiplanperioden. Positive tall i denne tabellen betyr behov for *høgare* ramme

BSHP = Bustadsosial handlingsplan

KP = Kommunedelplan oppvekst

HSOP = Helse, Sosial og omsorgsplan for Lindås kommune.

Oversyn over konsekvensjustert budsjett:

Konsekvensjustert budsjett per mai 2018	Effekt i 2019
Redusert refusjon ressurskrevjande brukarar	6,2
Auke BPA , effekt frå 2019	1,6
Nye ressurskrevjande brukarar	2,1
Auka vetaksmengde heimetenesta	4,1
Sum	14,0

Disposisjonsfond

DISPOSISJONSFOND	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
1.1.	78 760	69 490	70 168	67 281
Avsett/ bruk disposisjonsfond	-5 970	3 978	613	10 204
Bruk av disposisjonsfond (KLP)	-3 300	-3 300	-3 500	-3 500
31.12	69 490	70 168	67 281	73 985

Fond, langsiktig plassering (inkl avkastningsbuffer)	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
1.1.	120 000	120 000	120 000	120 000
31.12.	120 000	120 000	120 000	120 000

Lindås kommune bør ha eit disposisjonsfond på om lag 100 mill. kr for å sikre at vi har avsett midlar til å handtere uventa endringar både i drift, eigedomsskatt og rentenivå. I 2022 vil det stå 74 mill. kr på generelt disposisjonsfond i tillegg til 120 mill. kr samla på fond for bufferavkastning og langsiktig plassering.

Investeringsbudsjett

Dei prosjekta som er endra sidan førre økonomiplan er merka med rødt i oversikten under.

Nr	BRUTTO INVESTERINGAR	Prosjekt-kostnad	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Sum 2019-2022
1	Investering administrasjonsbygg	Løpande	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
	Sum administrasjonsbygg (delsum)		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
2	Ny Alversund barneskule inkl hall		280 000	171 000	76 251		247 251
3	Tomt ny Alversund barneskule						0
4	Knarvik barneskule inkl hall		227 940	35 000			35 000
	Lønns og prisstigning Knarvik 2018 kroner		5 500	2 000			2 000
5	Oppgradering av Eikanger skule		3 000	3 000			3 000
6	Leikeplassutstyr	Løpande	250	250	250	250	1 000
7	Påbygg Leiknes skule		23 600	2 500			2 500
	Lønns og prisstigning Leiknes 2018 kroner		382				0
8	Investering skulebygg	Løpande	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Sum skulebygg (delsum)		218 750	81 501	5 250	5 250	310 751
9	Utstyr idrettsanlegg	Løpande	200	200	200	200	800
10	Investering Kultur og idrett	Løpande	200	200	200	200	800
11	Utvikling veg og parkering Kvamsvågen						0
12	Hall Ostereidet		50 000			15 000	15 000
	Sum kultur og idrett (delsum)		400	400	400	15 400	16 600
13	Ny barnehage Lindås		65 000			20 000	20 000
14	Investering barnehagebygg	Løpande	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
	Sum barnehagebygg (delsum)		1 000	1 000	1 000	21 000	24 000
15	Nye bustader rus og psykiatri		13 700	3 500	10 044		13 544
	Lønns og prisstigning bustader rus og psykiatri			80	220		300
16	Utstyr omsorgsteknologi			800			800
17	Investering bustader	Løpande	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
18	BSHP - Prosjektering, Kjøp av 4 hybler til ungdommer	Ikke avklart			200		200
19	BSHP - Prosjektering, 6 leiligheter til voksne/ familier	Ikke avklart			200		200
	Sum helse og sosial (delsum)		6 380	12 664	2 000	2 000	23 044
20	Investering institusjon og omsorgsbustader	Løpande	1 200	1 000	1 000	1 000	4 200
21	Bufellesskap		25 300	6 000	15 112		21 112
	Lønns og prisstigning bufellesskap			130	120		250
22	Bil med rullestolrampe, avlastningsavdelinga			600			600
23	Takheiser sjukeheim/ funksjonshemma		200	350			350
	Sum Institusjon og omsorgsbustader (delsum)		8 280	16 232	1 000	1 000	26 512
24	Kyrkjeleg fellesråd		500	500	500	500	2 000
	Sum kyrkjeleg fellesråd (delsum)		500	500	500	500	2 000
	Sum vann		34 000	36 000	16 000	13 000	99 000
26	Sum avløp		68 000	83 500	23 000	18 000	192 500
27	Sum veg		15 300	15 300	16 500	17 000	64 100
28	Sum Brann		400	4 000	500	500	5 400
29	Universell utforming/ særlig tilrettelegging	Løpande	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
30	Offentlige pålegg	Løpande	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
31	Breibandprosjekt		5 000				5 000
32	Mobilprosjekt		2 250				2 250
33	Planlegging Knarvik		25 000				0
32	Utbygging Knarvik		56 000	28 000			56 000
33	Grunnerverv Knarvik sentrum		8 000				8 000
34	Utbygging Storemyra		25 000				25 000
35	Innløsing tomter Knarvikplan		10 000				10 000
36	Digitalt kartverk		250	250	250	250	1 000
37	Mindre tomtekjøp/ grensejusteringar		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
38	Nettbrett til skuleelevar		1 000				1 000
39	IKT-anlegg		3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
40	Egenkapitalinnskott KLP		3 300	3 300	3 500	3 500	13 600
	Sum andre tiltak		94 300	43 050	15 250	15 250	167 850
	Brutto investeringar		449 310	296 147	83 400	110 900	939 757

Merk at det ikkje er lagt inn prosjektkostnad for tomt til Alversund skule for å ikkje føregripe ein eventuell forhandlingssituasjon. Det er berekna renter og avdrag av antatt prosjektkostnad.

	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Sum 2018- 2021
Investeringar finansiert av kommunale inntekter	347 310	176 647	44 400	79 900	648 257
Investeringar finansiert av gebyr vatn og avløp	102 000	119 500	39 000	31 000	291 500
	449 310	296 147	83 400	110 900	939 757

FINANSIERINGSBEHOV	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Sum 2018- 2021
Brutto investeringar	449 310	296 147	83 400	110 900	939 757
Avdrag på formidlingslån	18 000	18 000	18 000	18 000	72 000
Formidling av Husbanklån	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Sum finansieringsbehov	482 310	329 147	116 400	143 900	1 071 757

FINANSIERING	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Sum 2018- 2021
Lån					
Husbanklån	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Generelle investeringar	241 504	76 069	0	14 900	332 473
Avløpsrensaneanlegg	68 000	83 500	23 000	18 000	192 500
Vassverk	34 000	36 000	16 000	13 000	99 000
Sum låneopptak	358 504	210 569	54 000	60 900	683 973
Mottekne avdrag på formidlingslån	18 000	18 000	18 000	18 000	72 000
SUM EKSTERN FINANSIERING	376 504	228 569	72 000	78 900	755 973
Anna finansiering					
Driftsfinansiering (forskriftsbestemt)	64 802	34 269	7 780	14 880	121 731
Driftsfinansiering eigedomsskatt	31 379	31 379	29 945	33 520	126 223
Bufellesskap - tilskot husbanken 40%		10 000			10 000
Tilbakebetaling forskotterint Sjurset Litlås	3 325	3 250	3 175	3 100	12 850
Statlig investeringstilskot, bufellesskap		5 880			5 880
Tilskot frå Alvidra - hall Alversund		2 000			2 000
Disposisjonsfond KLP (driftsfinansiering)	3 300	3 300	3 500	3 500	13 600
Tilbakebetaling forskottering Storemyra	3 000	9 000	0	10 000	22 000
Sal av brannbil		1 500			1 500
SUM INTERN FINANSIERING	105 806	100 578	44 400	65 000	315 784
SUM FINANSIERING	482 310	329 147	116 400	143 900	1 071 757

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
025/18	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	11.06.2018
020/18	Eldrerådet	PS	12.06.2018
035/18	Levekårsutvalet	PS	12.06.2018
	Kommunestyret	PS	

Saksbehandlar	ArkivsakID
Terese Folgerø	18/1719

Høyringsuttale til Prehospital plan for Helse Bergen HF

32T

Høringssvar Prehospital plan Prehospital plan 180425 Vedlegg 1(351694) Prehospital plan 180425 Versjon 09 til høring (L)(351693)

Rådmannen sitt framlegg til vedtak

Lindås kommune gir uttale i samsvar med vurderingane gitt i saksutgreinga

Saksopplysningar:

Saka skal til uttale i eldrerådet og råd for menneske med nedsett funksjonsevne
Saka skal til innstilling i levekårsutvalet
Saka skal avgjerast i kommunestyret

Bakgrunn

Nasjonal helse- og utviklingsplan legg til grunn at alle føretak skal utarbeide utviklingsplanar med ein horisont fram mot 2035, og Helse Vest RHF vidareførte dette som bestilling i styringsdokumentet for 2017 til sine helseføretak. Helse-Bergen sin utviklingsplan skal og omfatte ein plan for prehospitala tenester, og denne er sendt ut på ein separat høyring, med frist 10. august 2018.

Vurdering

1. Prosess

Prehospital plan er ein del av Utviklingsplan 2035 Helse Bergen HF, og skal følgje rettleiar som er utarbeidd av Sykehusbygg i samarbeid med dei regionale helseføretaka: [«Veileder for arbeidet med utviklingsplaner»](#). Denne rettleiaren legg vekt på åpenhet, interessentanalyse, og seier at «Risiko- og mulighetsanalysen må beskrive både dagens

situasjon og de ulike alternative løsninger knyttet til akutfunksjoner, og må dekke pasientenes, fastlegenes, kommunenes og helseforetakets perspektiv.» Lindås kommune kan ikkje sjå at kommunane har blitt involvert i ein risiko og mulighetsanalyse, til tross for at planen omhandlar akuttmedisin utanfor sjukehus.

2. Akutthjelparordning

Brei omtale av ein ikkje nærare definert «akutthjelparordning» der ein og nyttar omgrepet «responstid», bidreg til uklårheit, og kan gje lesaren inntrykk av kommunane har ansvar for å ha ein akutthjelparordning. Det har dei ikkje. Det er så stor usikkeheit knytt til omgrepet «akutthjelpar», både når det gjeld krav til kompetanse, organisering og økonomi, at Helse Bergen ikkje kan legge til grunn at ein slik funksjon eksisterer.

3. Utrykkingstid/Responstid

Helse Bergen har problem med å oppfylle den nasjonale kvalitetsindikatoren for responstid, som er definert som tiden det tar frå ein 113-oppringning begynner å ringe hos AMK-sentralen til første ambulanse er på hendelsesstaden. Prehospital plan kan gje inntrykk av å ville redefinere denne nasjonale kvalitetsindikatoren. Planen gjer ikkje godt nok greie for kva Helse Bergen vil gjere for å oppfylle krava til responstid for ambulansene.

4. Ansvars- og oppgåvedeling

«Akutthjelparordning» er ikkje å finne i kostnadsberekningane. Dersom helseføretaket legg til grunn at det skal vere ein akutthjelparordning, og unnlèt å finansiere denne, kan dette oppfattast som ein oppgåveoverføring til kommunane som ikkje er avtalt, og som kommunane ikkje har finansiering for.

I tillegg kan ein forventning om ein ikkje næreare definert akutthjelparordning i kommunane bidra til utydeleg ansvars- og rolleforståing, og dermed utgjere ein risiko.

5. Transport av «utskrivningsklare pasientar»

Helse Bergen har for lang utrykkingstid/responstid, og noko av det blir forklart med at ambulansene er opptekne med anna transport. Betre planlegging av utskrivninger der vilkåra i [«Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter»](#) § 9, punkta a-e er oppfylt, vil kunne gjere det lettare å planlegge transport av pasientar ut frå sjukehus, og vil kunne bidra til å redusere behov for ambulansar til denne pasientgruppa.

6. Samtrening og rettleiing

Spesialsithelsetenesta skal sjølv finansiere rettleiing til kommunane også når det gjeld akuttmedisin utanfor sjukehus. I Kapitlet «Valt hovedløyning» (kap 5.4, s 69), er det ikkje gjort greie for korleis og i kva omfang Helseføretaket planlegg å bidra til samtrening og rettleiing.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
026/18	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	11.06.2018
021/18	Eldrerådet	PS	12.06.2018
036/18	Levekårsutvalet	PS	12.06.2018
	Kommunestyret	PS	

Saksbehandlar	ArkivsakID
Terese Folgerø	18/1719

Høyringsuttale til Utviklingsplan 2035 for Helse Bergen HF

32T

Utkast til Utviklingsplan 2035 Helse Bergen HF (L)(360154)

Rådmannen sitt framlegg til vedtak

Lindås kommune gir uttale i samsvar med vurderingane gitt i saksutgreiinga

Saksopplysningar:

Saka skal til uttale i eldrerådet og råd for menneske med nedsett funksjonsevne

Saka skal til innstilling i levekårsutvalet

Saka skal avgjerast i kommunestyret

Bakgrunn

Nasjonal helse- og utviklingsplan legg til grunn at alle føretak skal utarbeide utviklingsplanar med ein horisont fram mot 2035, og Helse Vest RHF vidareførte dette som bestilling i styringsdokumentet for 2017 til sine helseføretak. Helse-Bergen sin utviklingsplan er sendt ut på ein separat høyring, med frist 24. august 2018.

Vurdering

Slik rådmannen ser det er Utviklingsplan for Helse Bergen 2018-2035 ein god overordna plan.

Det er noen uklære omgrep , som til dømes «distriktsmedisinske sentra» og «helsehus». Dersom oppgåver frå spesialisthelsetenesta er foreslått overtatt av distriktsmedisinske sentra/helsehus, er det vesentleg for kommunane om ein her refererer til kommunale einingar, og dermed legg til grunn ei oppgåveoverføring til kommunar.

I kapitlet 4.2 om sjukdomsutvikling blir det peika på tre hovudutfordringar i utviklinga:

1. Sjukdom som heng saman med aldring,
2. samansette tilstander
3. Antibiotikaresistens og pandemifaren

Korleis dei ovannemnde punkta kan virke inn på behovet for lengre liggetid i sjukehus og auka sengekapasitet, er ikkje drøfta.

Rekruttering blir drøfta, og planen peikar på at kompetansebehova i spesialisthelsetenesta og primærhelsetenesta må sjåast meir i samanheng. Kommunane har problem med å rekruttere til fastlegeheimlar, og det snakkast om ein krise i fastlegeordninga. Kommunar strever og med å rekruttere til andre stillingar, som til dømes sjukepleiar. Det er derfor viktig at Helse Bergen ikkje legg til grunn ei oppgåveroverføring til kommunane som ikkje er realistisk.

Ein saknar fokus på både barn og vaksne med utviklingshemming.

Særleg er det ein utfordring på landsbasis og internasjonalt, at menneske med utviklingshemming vanskelegare får tilgang til diagnostikk og behandling av psykiske lidningar, sjølv om førekomsten er høgare enn i befolkninga elles.